

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
 GRUNDLAGD AV
 FÖR KVINNAN OCH HEMMET
 FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
 ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
 EBBA THEORIN.

SONDAGEN DEN 18 JANUARI 1920.

De nya utnämningarna inom hovet.

Grevinnan Ella von Rosen,
 född Wijk.

Ståthållaren på Stockholms slott, Överste
 Adolf A:son Murray.

Överstinnan Ebba A:son Murray, född
 de Champs.

Friherrinnan Agathe Lagerfelt, född
 Wrede af Elimä.

ÄVEN OM I VÅRA DAGAR HOVET I betydligt mindre mån än förr framträder för offentligheten, har det dock alltjämt i allmänhetens ögon icke så litet kvar av det intresse, varmed "royauténs imposanta emblem" städe brukat omfattas i vårt land. Och då nyligen åtskilliga förändringar inom hovet tillkommit — offentliggörandet av hovutnämningarna sker enligt gammal kutym på årets sista dag — presenterar Idun i detta nummer porträtt

Friherrinnan Stina Stjernstedt,
 född Funck.

Kammarherren Friherre Fredrik Stjernstedt.

Överceremonimästaren, Greve Eugène
 von Rosen.

Kammarherren Friherre Carl-Fredrik Lagerfelt.

Kammarherre Erland von Hofsten.
Fru Märta von Hofsten, född Carlander.

av de nyutnämnda innehavarna av respektive charger jämte damer.

Till ståthållare på Stockholms slott efter förste hovmarskalken Malcolm Lilliehöök, vilken erhållit nådigt avsked från ståthållarskapet, har utnämmts översten vid Fortifikationen Adolf A:son Murray, som också samtidigt förordnats att tills vidare bestrida ståthållartjänsterna vid Drottningholms, Strömsholms och Rosersbergs slott. Den nye ståthållaren är ju känd som synnerligen framstående officer och därtill som en av våra mest populära — den insats överste Murray gjort inom svenskt idrottsliv och enkannerligen inom vårt skytteväsen är också allmänt erkänd och uppskattad. Född 1862 och son till framlidne major Adolf Murray och hans maka Sofia Lagerhjelm, blev han 1881 underlöjtnant vid Fortifikationen, som han alltsedan tillhört och till vars överste och chef han befordrades 1915, från vilket befäl han nyligen erhållit nådigt avsked. Samma år utnämndes överste Murray till överadjutant hos H. M. Konungen efter att sedan 1907 ha varit adjutant, först hos konung Oscar II, sedan hos konung Gustaf. Sedan 1897 är överste Murray gift med Ebba de Champs, dotter till f. d. kommandörkaptenen Charles de Champs och hans maka, född Skytte av Sätra.

Till överceremonimästare efter chargens nyligen avlidne innehavare, överstekammarjunkaren Robert Sager, har utnämnts greve Eugène von Rosen på Örbyhus. Tillhörande en ätt, som i alldeles eminent grad stått i våra konungafamiljers personliga tjänst och vars flesta medlemmar under de sista århundradena beklätt höga hovcharger, är den nye överceremonimästaren — född 1870 — son till framlidne överstekammarjunkaren greve Carl Gustaf von Rosen och hans grevinna, född Moore. Efter i Uppsala avlagd juriskandidatexamen inträdde greve von Rosen 1895 på den diplomatiska banan, där han beklätt attachéposter vid flera av våra viktigaste turgärning, vilken i förening med hans alltersburg och Washington — tjänstgjort som andre sekreterare i utrikesdepartementet, varit legationsråd vid beskickningen i Wien och för närvarande är ministerresident i disponibilitet. Som en av vårt lands främsta kännare och samlare av gammal förnäm konst, som bibliofil och icke minst som mecenat har slotts-

herren på Örbyhus även utfört en vacker kulturgärning, vilken i förening med hans alltid orädda och träffande inlägg i olika frågor i dagspressen vittnar högt om, att även i vår förflyckade tid understundom noblesse oblige.

I sina representativa plikter har greve von Rosen det bästa stöd i sin maka, grevinnan Ella von Rosen, född Wijk, med vilken han 1901 ingick äktenskap. Född 1880 är grevinnan von Rosen dotter till framlidne grosshandlaren Olof Wijk, den bekante talmannen i andra kammaren, och hans maka Caroline Dickson.

Till kammarherrar ha utnämnts godsägaren Erland von Hofsten samt tjänstgörande kammarjunkarna friherre Carl-Fredrik Lagerfelt och friherre Fredrik Stjernstedt.

Kammarherre von Hofsten är född 1870 och son till framlidne major Erland von Hofsten på Hallandsberg i Västergötland och hans framlidna första maka, född Hedensstierna. Efter hovrättsexamen i Uppsala 1895 och några års tjänstgöring som jurist — bl. a. som ombudsman vid Riksbankens kontor i Mariestad — utnämndes kammarherre von Hofsten 1907 till borgmästare i Lidköping, från vilken befattning han förlidit år tog avsked. Varmt intresserad av sin hembygds förhållanden, är kammarherre von Hof-

Hovintendenten Bernhard Österman.

sten bl. a. landstingsman i Skaraborgs län och styrelseledamot i Skaraborgs Ensk. Bank samt tillhör även som sitt läns representant Riksdagens första kammare. Sedan 1899 är kammarherre von Hofsten gift med Märta Carlander, född 1877 och dotter till grosshandlaren Christofer Carlander i Göteborg och hans maka, Isabella Bourn.

Kammarherren friherre Carl-Fredrik Lagerfelt är född 1881 och son till framlidne löjtnanten friherre Adolf Lagerfelt och hans maka, född Grill. Friherre Lagerfelt, som 1911 fästes vid hovet såsom tjänstgörande kammarjunkare, är andre kanslisekreterare i Ecklesiastikdepartementet samt amanuens i Riddarhuskontoret. Sedan 1913 är friherre Lagerfelt gift med friherrinnan Agathe Wrede, född 1885 och dotter till framlidne häradshövdingen friherre Otto Wrede av Elimä och hans efterlämnade maka Hedvig Grenander, omgift med sekreteraren i Kommerskollegium Carl Wernstedt.

Kammarherren friherre Fredrik Stjernstedt är född 1884 och son till f. d. expeditionschefen i Riksmarskalksämberbet, kammarherren friherre August Stjernstedt och hans maka, friherrinnan Viveka Gyllenstierna av Lundholm. Friherre Stjernstedt, som 1911 utnämndes till tjänstgörande kammarjunkare, är e. o. notarie i Svea hovrätt. År 1912 ingick han äktenskap med friherrinnan Stina Funck, född 1890 och dotter till framlidne friherre Thomas Funck på Bolltorp och hans maka Charlotte von Möller.

Slutligen har till hovintendent utnämnts porträttmålaren Bernhard Österman. Född 1870 och tvillingbror till professor Emil Österman — även han berömd målare — är ju den nyutnämnde hovintendenten en av våra mest uppburna konstnärer inom porträttmåleriet, och att han nu hugnats med ställningen som hovintendent "i Kunglig Majestäts hov" — som termen lyder för titulära befattningshavare — innebär ett numera mycket sällsynt och därför så mycket värdefullare bevis på konstnärlig uppskattning från högsta ort — förr i världen var det som bekant ej ovanligt, att framstående konstnärer som nådevedermåle tilldelades en hovtitel.

KARL LÖFSTRÖM.

SVARET.

Av GUSTAF ULLMAN.

JAG SER FRÅN ÅSEN i den frostigt klara solgyllne dagen mot en fjärran stad. Den tysta ensamhet mig tycks besvara förtroligt dunkla, bittra frågors rad, som länge kvalt mitt hjärta likt en snara.

Där borta stred ett liv mot hårda öden, en rik och ädel ande brann och stred för sig och sina, och för hjärteglöden, som ej fick släckas, vilka kval han led, men ströps i allför ojämn kamp — av döden.

Hans själ var sång. Jag vet, den kunde klinga, om också blott på lek en flyktig rast. Men lyran måste han som offer bringa åt livet, blott att nödens makt betvinga, och tappra, stolta sångarhjärtat brast.

Var allt förgäves? Var hans hjältesaga ett narrspel blott, ett lumpet gäckeri? En nyck av Odel blott att grymt be- draga de bäste bland oss på sitt lotteri? — Då vill jag banna — men ej mera klaga.

Mig ensamheten svarar, ljusst och stilla: hans armod var hans skydd mot lögn och flärd, hans kamp lät honom ej sin eld förspilla, ren, klar, den levde i en sölad värld, vars fala lycka är — ett sken, en villa.

Iduns byrå och expedition,

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer: Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 14:— Helt år Kr. 18:—
Halvt år » 7:25 Halvt år » 9:25
Kvartal » 3:75 Kvartal » 4:75
4:de kvartalet » 4:50 Månad » 1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text. Utländska annonser:
45 öre å textside. 45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.
särskild begärd plats, för särsk. begärd plats.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

NU HADE ROED BLIVIT FAMILJEFAR och inrättat sitt hem i Köpenhamn. Han hade en mycket kultiverad och kräsen smak, varför det heller icke fanns något fult eller smaklöst i vårt hem. Han kunde vänta ett par år på att få en stol eller ett bord utfört till sin belåtenhet, och hantverkarna funno honom nog ofta vara en vansklig herre att ha att göra med. Men resultatet av hans omsorg och tålmod blev också mycket vackert. Redan vid Kongens Nytorv, där vi bodde från mitt tredje till mitt sjunde år, hade vi ett rum, där de bästa möblerna voro samlade. Det var tapetserat i blått, och kallades det blå rummet. Därifrån såg man ned över trädgårdarna till Thotts palais. Där inne fanns en soffa med sfinxer, ett litet vitt bokskåp, på vilket Hilcker målat ett par antika huvuden, några vackra stolar, som far hade köpt på auktionen efter Eckersberg, och ett runt marmorbord, som stod på kolonner. Alla dessa möbler ha, efter mina föräldrars död, inköpts av Industrimuséet i Köpenhamn.

Det var blott om söndagarna och när det någon enda gång var främmande, som vi, barn, fingo tillträde till "det blå rummet". Underligt nog minns jag tydligare än det mesta från min barndom en söndagsförmiddag jag satt där i fönstret och såg ned på de blommande fruktträden. Mor kom och knöt på mig ett litet vitt förkläde; därpå blev jag ensam i rummet. Men jag minns tydligt, att jag kände mig så underbart lycklig i det vackra rummet, med utsikt mot den vårdof-tande trädgården och med ett nystruket, vitt förkläde på mig! Det var ju fullkomligt!

Vid ändan av en lång mörk korridor hade far sin atelier. När han hade modell, fick jag icke gå dit in, men när han var ensam, sprang jag ibland in till honom och satte mig i en djup gammal länstol, där man kunde falla så skönt i sömn.

Bland andra porträtt far då för tiden målade, var ett av fru Orla Lehman, född Pugaard, med sin lilla dotter Margarethe.

När fru Lehman hade gått, fick jag tillåtelse att komma in till far. Där låg ännu en matta (en grön med stjärnor) som hon hade haft under fötterna, och på den hade hon strött en mängd små karameller i kulört papper, som jag fick lov att samla opp. Intet under, att hon föreföll mig som ett högre väsen, en god fé, som lämnade efter sig sådana delikatesser.

Mitt mesta umgänge var med professor Langes barn. Fritz var blott ett år äldre än jag, och han var min ständiga lekkamrat. Jag var dock en hel del starkare än han, och så snart han icke lydde mig, slog jag honom. På det hela taget var det att slåss mitt enda sätt att resonnera på. När man retade mig, kunde jag icke finna ord till svar; då var det mycket lättare att prygla upp vederbörande. Pojkar kunde jag inte tåla, och jag minns, att min far berättade, hur han hade målat ett porträtt av en liten gosse, som var mycket rädd för mig. När han skulle gå efter att ha suttit modell, frågade han ängsligt min far: "Är den lilla flickan i rummet utanför?" Fick han då veta, att jag befann mig i närheten, bad han att få gå en annan väg, då han icke ville utsätta sig för mina krigiska anfall.

Langes familj var icke ett spår musikalisk, men det roade i alla fall fru Lange att höra mig sjunga. Min allra första aria, då jag

var en 4—5 år, var: "Fader Berg i hornet stöter!" vilken jag sjöng med dramatisk schwung. I synnerhet tilltalade det mig, att med förtjusning utbryta: "Vita ben! Vita ben! Vid ljus och lampors sken!"

En dag ville fru Lange att jag skulle sjunga för några främmande hon hade på besök, vilket jag bestämt nekade göra. Hon blev då mycket ond på mig och sade, att jag icke fick stanna där längre, utan kunde gå in till mig. Jag hatade henne en tid efter denna tillrättvisning, men sedan blevo vi mycket goda vänner, fastän hon icke var av dem, som förstå sig riktigt på barn.

Mycket tidigt hade jag intryck av, att familjen Lange hörde till "lärt folk", och att jag tillhörde en konstnärsfamilj. Det föreföll mig att vara två motsatta världar, och jag har hela mitt liv befunnit mig bäst i konstnärssällskap. Ödet ville, att jag skulle bli gift med en professor och bo de flesta av mina dagar i en universitetsstad, men "lärd" var icke min mans huvudegenskap, och jag kom aldrig i någon närmare beröring med den lärda världen.

Då jag ännu var helt liten gjordes det rätt mycket musik hos mina föräldrar. Vår "Dagligstue" blev vaggan för Cæciliaföreningen. Henrik Rung satt vid pianot, och kring honom samlades mina föräldrar, några sångare och sångerskor, som under hans anförande inövade gammal italiensk musik. Jag satt på golvet och lyssnade till de underbara tonerna från Durantes och Palestrinas musik. Tenorstämman utfördes av målaren Wägner. Basen av Wilhelm Marstrand. Min mor sjöng sopran och en fröken Raben alt. De andra sångarne minns jag icke.

En av madrigalerna började med orden: "Sola soletta io me ne vo io me ne vo — cantando — cantando!" (Jag har antagligen hört kompositionen senare, men minns icke vem som skrivit den.)

Det första musikaliska intrycket är säkert avgörande för hela ens liv, och ännu i dag finner jag ingen musik så rik på skönhet som den gamla italienska, både sång och violinmusik. Kanske är den icke så rik på idéer och har icke så brokiga färger, som musiken senare har att bjuda på, men allt ersättes av dess stora klangskönhet, och så snart de gamla italienska kompositionerna behandla

Fru Susette Maribo.

ett patetiskt ämne, kunna de utveckla en passion och ett djup i känslan, vartill knappt någon modern tondiktare kan uppvisa maken. Dessutom ha de känt violinens sångförmåga som ingen. Vad Corelli, Tartini, Vitali, Veracini, Locatelli, och vad de nu alla heta, ha tänkt och skrivit för violin är det bästa, som ännu existerar för detta instrument och skall ständigt komma upp igen som idealet för violinmusik, om det än, i vissa perioder, blir bortglömt.

Violinisterna veta det nog också, och till och med Beethovens violin- och pianosonater, Händels och Bachs violinkompositioner besitta icke samma bredd, kraft och bedårande skönhet som de gamla italienarnas verk.

Likaledes ha italienarna alltid känt stäm-mans möjlighet bättre än alla andra, och Cæciliaföreningen, som, från början, hade till sitt mål att framföra den gamla italienska sång-musiken, har under en lång rad av år, först under Henrik Rung, sedan under hans son Fredrik, lärt den danska publiken känna denna nobla, skönt tonande musik.

Henrik Rung var en mycket vacker man; troligen av främmande ursprung. Han var mörk, med mörk hy och mörka ögon. Dessutom hade han mycket vackra händer. Jörgen Roed har målat ett utmärkt porträtt av honom, där han sitter med gitarren i knäet, vilket instrument han spelade ovanligt vackert — men nästan alltid pp.

Wägner, som sjöng tenor, var en melan-kolisk man. Han var målare men fann icke mycken sympati hos sin samtid och hade icke någon betydande talang. Romantiskt anlag ville han gärna måla fantastiska ämnen, där han begåvade de kvinnliga skönhetserna med litet för mycket skönhet. Det hände honom som det stundom går, att "idealet gick under i välmening".

Då för tiden voro köpenhamnarna alldeles icke romantiska, (vilket de väl heller icke äro nu) och så snart något skilde sig det minsta från det vanliga eller vardagliga, sade man om det, att det var "bara tillgjordhet".

Ja, varje känsla, som uttrycktes något starkare fick gärna samma kalla mottagande: "Så du sjäpar dig!"

Wägner kände sig nog mycket ensam. Han var en fin, älskvärd människa, och jag fann honom underskön, vilket man icke var ense med mig om. Hans blå ögon voro allt för utstående, och hans blonda hår var — peruk! Men vad ingen kunde förneka, var att han var en trofast vän och en god sångare.

Marstrand, som då för tiden sjöng hos mina föräldrar, var ännu ogift och han blev min mycket goda vän. Han var ungefär jämn-årig med min far. Då jag var fyra år, friade han till mig, men jag gav honom det hopp-lösa svaret: "Om du också väntade på mig i hundra år, fick du mig aldrig!"

Emellertid blevo vi vänner för hela livet. Marstrand var rätt lång och hade ett stort huvud, stort hår, tjock näsa och tjocka läppar, därtill stora, välformade händer. Han älskade musik passionerat, och hela hans ansikte lyste upp, när han sade: "Mosek!"

Mina föräldrar besökte han ofta, och han kände sig fullkomligt ogenerad hemma hos dem. Det var icke hans vana att behärska sig, och han visade sig alltid i det humör, i vilket han tillfälligtvis befann sig. Ibland sade han icke ett ord, men satte sig på yttersta kanten av soffan med händerna i byxfickorna. Småningom gled han längre och

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Gränad botas och förhindras. Pris pr burk 3:50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Allm. tel. 170 76
Riks tel. 146 29

Obs!

Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

längre ned mot golvet, tills han slutligen nästan låg med skuldrorna mot soffsitsen.

En annan gång kunde han vara vid utmärkt lynne och ville då icke alls gå sin väg. Till sist sade min far: "God natt, Marstrand! Nu går vi i säng!" varpå han släckte lampan, och mina föräldrar lämnade honom ensam. De hörde då, hur Marstrand famlade sig fram till pianot och började spela Ouverturen till Don Juan — med ett finger. Efter att en stund ha roat sig med detta gick han ut i tamburen, och de hörde dörren slås igen efter honom.

Tillsammans med ett par vänner utförde Marstrand stråkmusik. (Jag tror han spelade violoncell, men jag har aldrig hört det). Ingen av de utförande var särdeles hemma på sitt instrument. Min far har berättat mig, att de hälst spelade Mozart, och bland annat Ouverturen till Figaro, vilken de togo i ett mycket långsamt tempo. Men den föll sig i alla fall för svår för dem, och så togo de om den igen — i adagio. Det var ju i alla fall de kända, älskade tonerna!

Så snart Marstrand satt vid ett bord, tog han fram penna och papper och började rita. Egentligen blevo alla hans tankar till teckningar, och kanske var det i dessa han var mest sig själv. Kompositionen var ju hans starka sida, och han var en mästare i att fylla rummet med levande figurer, antingen det nu var en stor folkmassa eller blott ett par enstaka karrikatyren han ville framställa. Han hade, liksom min far, levat sina lyckligaste år i Italien, där han hade stannat ännu längre än min far, och hans teckningar framställa ofta scener från detta land där, ännu på hans tid, folket var klätt i nationaldräkter och hela landet hade en mera karatärisk prägel än det nu äger, då turistströmmen har översvämmat det.

När Marstrand skulle utföra stora tavlor, klagade han ofta över, att han icke hade tillräckligt stora kunskaper, och hans porträtt fingo med tiden något konventionellt och något enahanda violett i färgen. Däremot finns det från hans tidigare tid utmärkta porträtt av honom. Jag vill blott påminna om det stora porträttet av grosshandlar Hage och hans hustru; ett av de bästa danska porträtt, som existera. Marstrands många skisser hade samma friskhet som hans teckningar. I dessa skisser målade han också sina flyktiga tankar. En dag hade han målat ett liktåg i Köpenhamn och ett annat i Italien. På den danska målningen såg man en sorglig likvagn, kämpande sig fram genom ösregn och följd av människor i ytterrockar med uppvikna kragar och ut- och invända paraplyer. På den italienska såg man en öppen bår vilande på skuldrorna av några munkar. På båren låg en ung, vacker flicka med krans kring håret. En skara korgossar med tända facklor följde den döda.

Det var mitt på dagen och bländande solsken över det öppna landskapet med de blå bergen i bakgrunden. Marstrand hade suttit och tänkt på Italien och kommit till det resultatet: "Till och med döden är vacker och festlig där nere. Här hemma är den ynkelig."

På det hela taget ägde Marstrand denna blandning av djup melankoli och sprudlande humor, som så ofta följas åt. Allt småborgerligt och trångt var honom förhatligt.

I detta avseende liknade han Holberg, vars komedier han ofta tagit till ämne för sitt måleri. Han såg med en aristokratisk-satirisk blick på alla småaktigheter och löjligheter, som kunde finnas i hans födelsestad och skonade icke folk, som väckte hans antipati. I hela hans uppträdande spårades något förnämt och överlägset, dock alldeles fritt från pose. När han kom in i ett rum, märkte man honom genast, hur många människor, som än voro samlade där. Jag skall senare tala mera om honom, då han är en av de danska män jag har haft kärast.

*

Då jag var sex år, skulle jag skickas i skola, och min mor valde *Dannekvinde-skolen*,

.....

En makes hyllning till sin maka.

LITET VAR AV OSS HAR KANSKE VARIT med om, att en man, vars livsverk firats i samband med 50- eller 75-årsdagen, därvid visat på sin hustru: "Hennes förtjänst var det att jag blev vad jag blev!" därmed dragande fram ur skymundan makans ödmjuka verk i det stilla, varpå hans eget byggdes. Något liknande såg man nyligen, fastän draget fram för en vidare krets: när d:r Aug. Widebeck i Strängnäs, ombedd med anledning av sin 75-årsdag att skriva något i en huvudstadstidning, där bragte en vacker hyllning åt sin äldriga maka. D:r W. satte visserligen icke ut något namn, men man förstod tillräckligt väl ändå, att det var den bekanta kvinnliga rösträttskampen, doktorinnan Augusta Widebeck f. Stenhufvud, vars livsgärning här tolkades på ett hjärtevarmt sätt av den chevalereske maken.

D:r W. erinrar om hur på 1860-talet "en 18 års flicka steg fram, bröt med sin familjs traditioner och förklarade att hon ville i statens tjänst försörja sig själv." "Bläcksudd" blev det uppmuntrande svaret. Men hon tog steget ut, lånade sig pengar och blev en av vårt lands tre första kvinnliga telegrafister.

För varje rörelse, som hade ett högre materiellt eller ideellt syfte var hon mycket känslig. När t. ex. det första gången blev tal om järnväg till staden och man var rädlös hur pengar till undersökningen skulle kunna anskaffas, trädde hon fram med en bland sina vänner samlad summa och skänkte de rädlösa herrarna. Järnvägsundersökningen kom till stånd, men järnvägen först efter 30 år.

Det var ju att vänta att en flicka med sådant lynne skulle lyssna till och gripas av de stora idéerna, såsom nykterhets- och rösträttsrörelserna. Och under det mångåriga energiska arbetet här för uppgjordes stora planer, vilka fingo till resultat en byggnad som innehöll dels samlingsal, den största i staden, dels arbetarbostäder. Byggnadsarbetet ledde hon själv, flicka ej längre, utan gift och med många barn. Nu tänkte nog många: skall en kvinna sköta sådant, blir det oreda och ruin. Och i denna dag förhåller det sig dock så, att föreningen har en nettobehållning i kontanter och värdepapper på 55,000 kr.

I tviolare! — avslutar d:r Widebeck sin artikel — kan en kvinna vara till gagn i det politiska livet?

Doktor August Widebeck.

Doktorinnan Augusta Widebeck.

där professor Mariboe var rektor och Susette Dalgas överläroarinna.

Jag hade, som antagligen de flesta barn, en hemlig skräck för skolan, som jag föreställde mig något liknande ett fängelse, bevakat av stränga, hårda lärare och lärarinnor. Det var därför med bävande hjärta jag följde min mor till Susette Dalgas. Medan jag stirrade på henne, sade hon: "Ja, jag är inte så stygg, som jag ser ut!" Men jag fann henne långt ifrån att se stygg ut. Hon föreföll mig förtjusande. Hon var av halvt italiensk extraktion, i det hennes far var italiennare. Hennes ögon voro mörka, håret blankt och svart, hennes tänder voro friska och vita, och så hade hon en alldeles italiensk stämma; en klingande, lycklig röst, som det gjorde en glad att lyssna till. Till växten var hon något under medellängd, och när hon gick böjde hon sig litet bakåt. Hennes händer voro icke små, men vackert formade och mycket vita. Jag kan minnas varje finger på hennes hand. Hon gick alltid klädd i en klänning av ett särskilt snitt, som tillät henne att röra sig fullkomligt fritt, då hon hatade korsett och aldrig gjorde sig skyldig till att bära den, liksom hon, i krinolinernas tid, alltid bar sina raka nedhängande klänningar.

På det hela taget gjorde hon intryck av fullkomlig naturlighet; men icke denna affekterade "naturlighet", som är ännu obehagligare än det stela och korrekta, utan av den sanna naturlighet, som icke förstår sig på konster. Allting klädde henne, därför att hon blott sökte vad som var praktiskt, enkelt, och vackert i färgsammansättning. Och kanske huvudsakligen därför att hon själv var så charmfull. Under hennes beskyddande regering började jag alltså mitt skolarbete, och nu, då jag tänker tillbaka på de år jag var så lycklig därvid, kan jag förstå, och, som jag hoppas, framställa det sätt, varpå hon styrde sin skola. I många avseenden förefaller det mig att först nu, — sextio år senare — ha många av hennes idéer blivit normen för den moderna skolundervisningen.

Men hennes person? Var finner man den? Och vid undervisning som vid allt annat är det dock till sist personligheten det kommer an på för att få andra med sig.

Jag var nog lycklig att komma i nedersta klassen hos "de små", vilken klass Susette nästan ensam sysselsatte sig med.

Jag tror icke att barnen i *Dannekvindeskolen* i det hela blevo proppade med lärdom, men vi lärde att älska arbetet och på det hela taget älska livet, en lärdom, som man aldrig glömde.

"Betyg" i betygböcker fanns icke. Susette ansåg dessa yttre tecken på ens flit överflödiga, ja, skadliga för ens karaktär. "De utveckla endast fåfänga och högmod", sade hon. Likaså existerade ingen examen.

"Lärarna veta i alla fall så bra, vad varje elev går för, och så blir den där examen bara en komedi för främmande åskådare, och resultatet av framställningen av den enskildes förmåga beror på dagens slump", menade hon. Vi hade mycket få läxor, och en stor del av undervisningen skedde muntligt, i det Susette berättade oss vad vi skulle minnas till nästa dag eller lät oss söka oss fram på jordgloben under geografiklotionerna.

(Forts.)

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran • • •
Precisera vad som önskas.

* Konstfliten, Göteborg.

TAPETKOMANIET

Katarinavägen 7, STOCKHOLM

R. T. 9905. Telegr.-adr.: Tapetkompaniet.

Säljer bästa TAPETER över hela riket. Största sortering av modernaste in- och utländska kvaliteter till lägsta priser. Begär omgående prover från oss. Till landsorten mot postförskott eller efterkrav. Bästa inköpskälla för målare och större förbrukare.

PORTRÄTT TILL DAGSKRÖNIKAN.

ÄNKEFRU MATHILDA BROSTRÖM, framlidne skeppsredaren Axel Broströms efterlämnade maka och skeppsredaren, f. statsrådet Dan Broströms moder, har avlidit i Göteborg nära sjuttioåtta år gammal.

Den märkliga levnadsbana, som härmed avslutades, hade börjat i ett värm-ländskt torparhem. Även hennes make, som när hon år 1864 gifte sig med honom var sjökaptan, hade utgått från ett fattigt hem. Arbetsamhet och sparsamhet präglade emellertid de båda makarnas verksamhet, ur vilken efter mångårig möda med tiden Sveriges största rederiaffär skulle växa upp. För sin man var Mathilda Broström en lika klok och stödjande medarbetarska som hon i hemmet var en god maka och moder, en kärnkvinnna med sund och ljus syn på tingen och ett soligt lynne. Med oförändrat sinne bar hon sin framgång och glömde aldrig gamla vänner.

Fru B. har donerat stora summor, bland annat på sjuttiofemårsdagen 100,000 kr. till sjöfartens utövare.

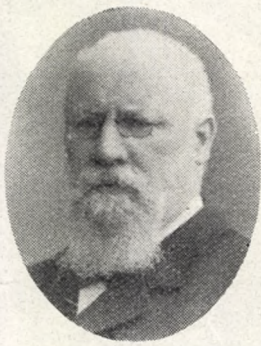
Utom av sin son, skeppsredaren Dan Broström, sörjes hon närmast av två döttrar, Elin, gift med grosshandlaren J. Alb. Jonson, och Karin, gift med kapten H. Jacobson vid Göta art.-regemente.

Mathilda Broström.

Althea Orstadius.

August Lyttkens.

Söndagen den 14 december avled i Uddevalla efter en kort tids sjukdom, lunginflammation, lärarinnan vid därvarande elementarläroverk för flickor, fröken Althea Orstadius.

Fröken O. var född 1877 och bördig från Malmö. Efter att ha genomgått Högre lärarinneseminariet i Stockholm blev hon år 1903 lärarinna vid läroverket i Uddevalla, där hon allt sedan dess verkat med ovanlig duglighet, plikttröhet och energi.

Ett levande intresse för ungdomen gjorde henne i högsta grad älskad och avhållen av eleverna. Gedigna personliga egenskaper gjorde henne även högt uppburen i kamrat- och vänskretsen. Ett vittnesbörd härom utgjorde bl. a. den ovanligt stora tillslutningen vid jordfästningen, vilken den 18 dec. ägde rum i Udde-

valla åldriga kyrka, och som blev en högtidlighet av mycket gripande prägel.

75 år fyllde den 14 d:s f. byråchefen i lantbruksstyrelsen August Lyttkens.

Av en utpräglat humanistisk läggning, som gjort honom lika vetenskapligt intresserad som verksam inom det praktiskt gagneliga arbetet, har L. alltid varit synnerligen nitisk för kvinnoarbetets främjande och höjande. Han var bland grundarna av Fredrika Bremerförbundets lantushållningsskola för kvinnor i Rimforsa och senare av samma förbunds fruktodlings- och trädgårdsskola för kvinnor Apelryd; av styrelsen för den förstnämnda läroanstalten är han alltjämt medlem. Det är bekant, att på sin tid inom lantbruksstyrelsen den utmärkte överdirektören Hj. von Feilitzen, hur duktig hans egen hustru än var, aldrig var någon vän av kvinnoarbetet utom hemmets väggar. L. genomdrev emellertid trots hans motstånd, att även

till kvinnor började utdelas stipendier för studier av trädgårdsodling m. m. i utlandet. Ävenså genomförde L. den reformen, att vid utdelandet av småbrukspremier särskild hänsyn skulle tagas till småbrukarhustruns insatser och arbete.

L., som har förtjänsten av att i Sverige ha infört frökontrollen, har bedrivit en ganska omfattande skriftställer verksamhet, huvudsakligen i lantbruksfrågor och botaniska ämnen. Hans huvudarbete är det om grundlig beläsenhet och lärdom vittnande "Svenska växtnamn", vari han samlat alla i litteraturen och folkspråket förefintliga svenska växtnamn samt föreslagit systematiska namn för alla i Sverige förekommande vilda och odlade växter enligt Linnéska binära systemet. Efter sin avgång som byråchef har L. huvudsakligen ägnat sig åt sina omfattande samlingar av olika slag; av intresse för våra läsare kan möjligen vara att höra, att han bl. a. äger den fullständigaste samlingen av mode- och landskapsdräktbilder, som torde finnas i Skandinavien.

Fröken Holm. Skiss av Ellen Michelsen.

I EN SKREVA, PÅ TRE HÅLL SAMmanträngd av höga åsar, lågo de små halm-täckta husen, som utgjorde Romdala by. På fjärde sidan endast var utsikten fri. Där låg slätten, vid och öppen ända ut till havet.

Överst på den högsta åsen låg kyrkan, vitkalkad och med trappgavels-torn. Murarna hade liksom sjunkit samman mer och mer efter som århundradena gått. Den var så liten och låg nu, att askarna som stodo runt den fyrkantiga lilla kyrkogården, voro jättelika gent emot den. De väldiga kronorna dölde och överskyggade den nästan helt och hållet.

Husen i byn voro ej så gamla som kyrkan, men många av dem hade sett mer än ett århundrade komma och gå. De voro små och hopkrupna och sågo ut som voro de rädda, att de höga åsarna skulle falla över dem. Därför hade de hukat sig så tätt samman de kunde.

I ena ändan av byn, en liten smula från de andra, låg skolhuset. Det var av yngre datum än de övriga, större och fulare. Det ineffattade rum för både folk- och småskola jämte bostäder för dess lärare.

Lärarinnan i småskolan, fröken Elna Holm, hade sin bostad åt väster med utsikt åt åsen,

där kyrkan låg. Bostaden var ett mycket litet rum endast och ett ännu mindre kök. Golvytan var efter de nya bestämmelserna aldeles för liten, men fröken Holm hade ingen anmärkning gjort. — Hon hade så liten tid kvar vid skolan nu, att hon knappast

ansåg det mödan lönt att göra några yrkanden.

Det var lidet ett stycke på eftermiddagen en dag i juni. Arbetet i skolan, som nu mot terminens slut var rätt ansträngande, var för dagen slut. Fröken Holm gick omkring i köket och ställde undan de sista resterna av middagen, diskade de få kärl hon använt och satte in dem i hörnskåpet, som gömde det lilla förråd av bordtyg och porslin hon ägde och dessutom tjänade som skafferi. Hon tog ut ett par koppar och satte på en bricka, iordningställd för kaffet. Middagen åt hon alltid så hastigt som möjligt utan några arrangemang i köket, men med kaffet var det mera högtidligt; det drack fröken Holm alltid inne på rummet. Och så när hon var aldeles ensam — och det var hon oftast — gjorde hon brickan i ordning fint och prudentligt, som vore det för fina gäster. Endast att koppen var bara en.

Fröken Holm hade i trettio år innehaft sin befattning som lärarinna vid Ramdala småskola. Hon var gammal nu. Bra mycket över femtio. Håret var nästan vitt och ansiktet hade många rynkor, men man kunde trots årens nötning se, att

(Forts. sid. 47.)

En svensk barnkammarinteriör har efter kronprinsessan Margaretas anvisningar och under hennes överinseende anordnats av Svensk Hemslojd för att ingå i en utställning i London av idealhem. Barnkammaren, som visas å bilden, kommer säkert att på utställningen göra sig på ett sympatiskt sätt bemärkt genom den prägel av svenskhet, som vilar över densamma.

Pröva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

Carl Peter

Påhlssons Teaterkonfekt
Högfin kvalitet.

En kvinnornas samling inför det nya i tiden.

Från den stora sociala kongressen i Stockholm.

ORD, ORD ÄRO I många fall det enda, som kongresser bjuda på och som deltagarna ha att — låta första vindfläkt ute på gatan vädra bort från sig. De, som voro med på den stora sociala kvinno-kongressen i Stockholm 8—10 d:s, hemförde emellertid säkerligen en solidare behållning. Icke som om man där skulle ha varit knappare med orden än vid andra dylika tillfällen; men det meningsutbyte mellan kvinnor ur olika klasser och läger, som pågick de tre dagarna, rörde dock sådana tidens frågor, som ingen kvinna kan hålla borta från sig, vill hon ock stänga sina öron till och slå sjudubbla läs för sin dörr: frågan om kvinnan och samhället, kvinnoarbetet, hemmets många nya problem o. s. v. och många kommo säkert hem därifrån med nya synpunkter och tankar. — Kongressen, som hade samlat 570 deltagare, varav ungefär hälften från landsorten, hade anordnats av Svenska kyrkans diakonistyrelse, och det var fullt befogat, när en styrelsens representant inom kongressledningen, pastor Lutteman, för en medarbetare i Idun uttalade sin glädje över att det lyckats kyrkan att i denna tid av nya uppgifter och nytt ansvar för kvinnorna bjuda en plattform, där kvinnor från så olika läger, politiskt, socialt och religiöst, kunnat mötas till gemensamma överläggningar. "Kongressen kommer säkerligen också att ge impulser för framtiden", fortsatte han. "Förhandlingarna komma troligen att tryckas, och i smärre samhällen komma kvinnorna så att samlas för att taga del av dem. Planer ha också vaknat på att diakonistyrelsen skulle ute i landet anordna smärre rådplågningar av kvinnor ur olika läger efter samma mönster som här, men naturligtvis då i mindre omfattning."

Redan kongressens början blev av ett ovanligt intresse framför allt för den, som vill lyssna ej blott

Sittande: i mitten ordföranden, ärkebiskopinnan Anna Söderblom, t. v. förste v. ordf. yrkesinspektrisen fröken Kerstin Hesselgren och t. h. andre v. ordf. fröken Sigrid Göransson. Stående: två av sekreterarna, t. v. fru Ester Lutteman och t. h. fröken Anne-Marie Törnqvist. — O. Ellqvist foto.

till meningar, utan också till personligheter eller det, som ger meningarna deras klangbotten, deras styrka och djup. Här stodo i viss mån mot varandra som talare (det gällde kvinnornas ställning och uppgifter) ärkebiskopinnan Anna Söderblom och d:r Lydia Wahlström. Ärkebiskopinnan talade om äkten-skap och moderskap på ett sätt, som grep allas hjärtan och kom mången att fälla tårar av rörelse. Talarinnan (som inom parentes sagt en gång hörde till en av våra tidigare studentskegenerationer och bl. a. av den grund av sina jämnåriga betraktades som en blivande "framstegskvinna") drog fram gängna tidens kvinnor, hon, som utan möjlighet till högre skol-bildning skaffade sig kunskaper och själskultur ändå, hon, som när männen voro i krig i främmande land,

från denna dess början. För andra dagen lydde programmet "Kvinnan och hemmet". "Hemmet som samhällets grund", det var början och slutet på allt, som därvid sades. Och det fanns också nu tillbakablickare och framåtblickare, sådana, som målade upp gamla tiders goda hem, och sådana, som talade om att bygga upp det nya hemmet på den nya grunden, det, varur samhället — för att tala med d:r Wahlström — skulle kunna växa upp till att bli som "en lem av Guds rike".

Ämnet för sista dagens förhandlingar var "Kvinnan och kyrkan". Kongressen slöt med en aftongudstjänst i Storkyrkan, varvid ärkebiskopen höll en kort predikan över texten om Martha och Maria.

skötte mansköta o. s. v., och kastade över dem ett förhålligandets skimmer, gentemot vilket nutidens kvinna med sina ökade rättigheter och sitt vidgade arbetsfält kom att framstå i en grå och ledsam dager. — Därpå kom d:r Wahlström. Med den glänsande talarkonst, som präglas av klar saktighet, på samma gång som hon förstår att, liksom med blyxtgrepp, öppna perspektiv in i idéernas värld, vände hon åhörarnas tankar mot framtiden. Hade ärkebiskopinnan sagt sig ej kunna och vilja förstå den stora fördelen med "utspädda rättigheter", så såg d:r W. just i samma nya kvinnorösträtt inledningen till ett nytt skede av Sveriges historia. — Den ena av de två talarinnorna hade blickat tillbaka, den andra framåt. Och dock, man kände, att det var samma idealitet, varur bägges ord sprungo fram, att det var besläktade ideal, de trådte till (ty är icke ofta drömmen om ett bättre förgånget bara ett missförstått hopp om ett kommande?)

Staden Vera Cruz i Mexiko, som i dagarna härjats av en omfattande jordbävning.

1. Hamnen i Vera Cruz. 2. Huvudgatan i Vera Cruz. 3. Folkskolan därstädes.

(Forts. fr. sid. 45.)

det en gång varit vackert. Ögonen kunde ibland bli stora och glansfulla, näsan hade bibehållit sin fina, raka form, och det syntes, att ansiktet varit smalt och finbyggt. Men ryggen hade på de senaste åren blivit så böjd, och hon hade börjat se dåligt. "Det kommer nog, det kommer nog. Det ena efter det andra", sade hon sig vemodigt, varje gång något nytt tecken infann sig, som visade att ålderdomen var nära. —

Fröken Holm gick in på sitt rum med brikan. Hon satte den på bordet under hänglampan och satte sig själv tillrätta på en stol bredvid. Det var hennes bästa stund på dagen. Skolan slut. Middagen förtärd. Disken undanstökad. Den långa kvällen låg framför henne. Och medan hon kände friheten som ljuvligast, njöt hon sin ensamhets otium. Om vintern föll skymningen alltid den stunden. Sommartiden — som nu — kom solen vid den tiden in genom hennes rutor.

Det lilla rummet blev ännu mindre därigenom, att dess möbler — ehuru få — dock voro för många för dess storlek. Men mindre än en utdragssoffa, ett bord under hänglampan, ett par stolar och ett skrivbord, var det ju knappast möjligt att ha. — På väggarna hängde fotografier av olika årgångar skolbarn och den stora tavlan från seminarieåret i Lund med porträtter av lärare och kamrater. Det fanns också reproduktioner, klippta ur tjejtidsningar, av Carl Larsson, Liljefors och andra. Där hängde Richard Berghs Riddaren och jungfrun, och i ett hörn stod en liten statyett av Snöklockan. Spår av ett skönhetsinne, tydligt men utvecklade, gav sig till känna överallt.

På ena väggen hängde också en liten väghylla. Den innehöll två korta rader böcker. Selma Lagerlöf och Matilda Roos stodo där. Också en och annan av åttiotalets farligare produkter. — Att den hyllan icke var stor, mycket stor, att den icke upptog hela väggen, ja alla fyra, det berodde icke på fröken Holm men på det enkla faktum, att hennes lön större delen av de trettio åren utgjorts av summa trehundra femtio kronor årligen.

Fröken Holm drack sitt kaffe, och solen kom in genom rutorna. Den första fina strålen nådde brickan och lekte med koppens silversked. Fröken Holm log en liten smula och nickade, när hon såg den. Så hade den kommit alla solskensdagar alla somrar nu under trettio år. Precis klockan fem minuter över fyra. Hon kastade en blick på väckarklockan på skrivbordet. Ja, det var precis.

Tänk — att det blivit just i det här lilla rummet som hennes liv skulle gå! Så hade hon inte tänkt sig det just, när hon var ung.

Hon hade nästan glömt nu, hur det var, men en gång för mycket länge sen var hon en ung människa, som med hungrig själ och starka händer stod färdig att gå ut i livet. Till vad visste hon inte riktigt, men något starkt och glansfullt måste det bli.

Så hade hon kommit in på seminariet, driven av föräldrarnas vilja, att hon skulle lära något på vilket man hade sin bärgning, och av sin egen att komma ut och bort. — Och så hade hon fått den här platsen.

Länge, länge hade arbetet i skolan varit henne en outhärdlig plåga. Att meddela kunskap åt andra, när hennes egen själ hungrade efter sådan och längtade efter varje möjlighet till utveckling och växt, var henne övermåttan svårt. Men därvid fanns ingenting att göra. — En sak, en enda, kan hejda livets hjul. En enda kan komma maskineriet att stanna, dess kuggar att släppa sitt tag. En sak, en enda. Penningen. Och den var icke tillstädes och kunde icke skaffas. — Och så gingo åren.

Den lilla byns små förhållanden och iso-

Valborg Aulin 60 år.

VALBORG AULIN föddes i Gefle 1860. I likhet med vad fallet var hos brodern, Tor Aulin, visade hon redan tidigt utvecklade anlag för musik och började sålunda vid sex års ålder spela piano, — först för en moster och sedan vid mognare ålder för J. A. Hägg (1872). Samtidigt framträdde den skapande begåvningen och i A. Rubenson (inspektör vid Konservatoriet) erhöll hon sin första lärare i komposition. År 1877—82 bevistade hon konservatoriet som elev — piano för H. Thegerström, komposition för Behrens och Lagergren samt instrumentation för Rubenson och L. Norman — och sedan hon erhållit Jenny Linds stipendium utvidgade hon ytterligare sina kunskaper genom studier utomlands 1885—87, — instrumentation för Gade i Köpenhamn, komposition för Godard och Massenet i Paris, där hon även åtnjöt undervisning i piano efter Th. Ritters principer, någon tid besöktes även Berlin. Redan före sin utresa verkade hon (1882—85) som lärarinna i pianospel och harmonilära, en sysselsättning, som vid hemkomsten till Stockholm återupptogs. Som pianist framträdde hon med framgång offentligt vid kammarmusikkonserter och egna kompositionsaftnar. Sedan 1903 är hon bosatt i Örebro, där hon alljämt verkar som pedagog i pianospel och musikteori.

Hennes kompositioner röra sig på skiftande gebit, — orkester, kör, kammarmusik, sånger och pianosaker. Musikaliska Konstföreningen prisbelönade och utgav stråkkvartetten i F-dur (jämte e-mollkvartetten framförd av Aulinska kammarmusikensembeln), tre damköror erhöles även pris vid uppförandet i Köpenhamn 1895 (Utställningen för kvinnlig industri i Köpenhamn) och hennes körverk "Procul este" framfördes 1898 av Filharmoniska sällskapet. Vidare böra framhållas en orkestersonat op. 15, körballaden "Herr Olof" samt Julhymn för blandad kör med orgel. — Som skapande personligheter på musikens område ha några få kvinnor vunnit ryktbarhet, — fransyskan Chaminade genom sin fina salongsmusik och än mer engelskan Ethel Smyth genom sina manligt kraftfulla, moderna operor, — ivårt land äga de kvinnliga komponisterna näppeligen några personliga särdrag. Valborg Aulin tillhör icke de himlastormande andarne, hennes musik är sobert formad, behagligt melodisk och håller sig gärna inom romantikens ramar med anslutning till Schumanns, Jensens och vår egen Södermans ljuva, gärna svärmiska natur- och känslöstämningar. Den, som vill stifta bekantskap med hennes blida musa torde i pianostyckena (op. 8) finna rikt tillfälle därtill. De ha en fläkt av gammalstämmning över sig, som i en tid då herrar Rolf et consorter behärska de svenska hemmens musikliv, verkar ytterst välgörande, och minner oss om de dagar, då vi, i avsaknad av negerkultur på musikens och biografer på teaterns område, voro mindre utvecklade men lyckligare.

WILLIAM SEYMER.

.....
leringen från världen verkade som ett oavlatligt tryck. Den första tiden hade fröken Holm verkligen haft stunder, då hon stod i begrepp att rymma. Vilda planer hade korsat varandra i hennes hjärna. Resor långt, långt bort. Till Amerika t. ex.! Hon kunde i tan-

karna njuta överfarten över det Atlantiska havet. I många dagar skulle hon ingenting annat se omkring sig än det väldiga blåa vattenet. Och hon skulle stå där vid relingen av det stora skeppet, när frihetsstatyn i New York dök upp ur havet.

Så spann hon på nätet....

Som flasksköljerska eller något liknande skulle hon väl ändå alltid kunna få plats... Och någon stund på dagen vore hon väl alltid fri och kunde gå omkring i staden. Hon hade läst ingående beskrivningar över den och tänkte sig i tankarna vandrande Femte avenyen uppför... Jättestadens liv brusade omkring henne. — Eller hon stod invid Central Park, där milliardärernas palats ligga. Eller vid High Bridge. — De tusentals åkdonens larm ljöd i hennes öron.

Eller hon tog ett lån! Ett studielån. I ett par år skulle hon arbeta med läxor, begraven, flitig som en myra — och så komma ut på andra sidan tunneln. — Med den vita mösan! — Hon kände en ljuvlig svalka vid tanken på hur hon sedan — äntligen — skulle få dyka ner i detta hav av kunskap och vetande, till vilket hennes liv varit en enda brinnande längtan.

Och ibland kunde hon också drömma om, att en man skulle komma. Älska henne och bära henne bort. Men av de män som närmade sig henne, medan hennes ansikte ännu var ungt och skärt, bar aldrig någon hans drag, som fyllt hennes liv en hastigt svunnen, ljuvlig och fruktansvärd tid, när hon var tjugo år.

Men efter dessa livsångstens våldsamma perioder kom besinningens, då hon smärtsamt log åt de luftslott fantasien byggt upp — som aldrig kunde bli annat än luftslott. Och hon sökte strypa sin längtan och prätta in sina drömmar i ett skrin, vars lock aldrig mer skulle öppnas.

Så sökte hon glömma sig i sitt arbete. Det gick bättre än hon trott. Hon upptäckte de små människorna i barnen. Inte så att livet blev lättare, sedan hon gjort den upptäckten. Det blev bara ett lidande till, när hon såg hur de spirande anlagen aldrig kommo till sin rätt, hur begåvningarna undertrycktes. Av dessa barn, inför vilkas klara ögon hennes sinne fröjdades, blev det drängar med råa och förfäade ansikten och flicklinkor som fnittrade och tanklösa gingo in i framtiden. In i detta liv, som av alla helveten här på jorden är det största — arbetarhustruns.

Så gingo åren, och tyst skred tiden fram. Den gjorde hennes hår vitt, den ristade rynkor i hennes ansikte. När de första kommit hade hon sört över dem och varit fåfång nog att försöka plåna ut dem. Men fler och fler hade kommit — och så hade de fått vara.

Men eftersom åren gingo, och ålderdomen nalkades, kom friden närmare. Tanken på de våldsamma fantastiska flyktförsöken infann sig alltmer sällan. Fröken Holm fann sig till rätta i den lilla by, dit ödet fört henne. Hon knotade icke och gjorde icke längre motstånd mot dess övermakt. Arbetet skötte hon pliktroget och redligt och i den korta tid hon hade barnen i sin vård, gav hon dem allt, vad hon hade att ge. Ungdomsdrömmarna voro jordade. Alla, alla. Hon såg tillbaka på dem med ett vemodigt leende. — Att hon verkligen kunnat tro, att allt det där skulle ske!

Dock: en väg, en hemlig, känd av ingen, ledde ännu ut till drömmens länder. Hon var rädd för den, men hon trädde ändå ut på den ibland och följde dess lockande stråt. Inne i skolan ibland, då barnen hade tysta timmar, kunde hon stå vid fönstret och se utöver dalgången, utöver slätten, mot den blåa randen längst borta. Och tanken kunde gå långt, långt — in i drömmens fjärran. Där-

inne, långt därinne stod ett altare vid vilket hon bad i brinnande ögonblick, då tid och rum svunno, och hon förnam sin själ som en låga bara av flammande eld.

I en av skrivbordets lådor gömde fröken Holm det synliga beviset på denna hemliga kult. Det var ett album fyllt med fotografier, klippta ur tidningar och tidskrifter, av scenens och filmens berömdheter jorden runt. Där hade hon dem alla, dessa strålande namn, kända över världen. Här funnos de, ryktbarheterna från Europas kontinent och det stora landet på Atlantens andra sida. Norma Talmadge och Geraldine Farrar, Marguerite Leslie, Leda Gys och alla de andra. I praktfulla dräkter och sköna attityder visade de fram sina kroppars skönhet, sina slanka lemmars behag. Hon hade dem i de stora scenerna, då tragediens mörka glöd höljde deras stolta pannor, och i hänförelsens ögonblick, då livrusets jubel ljud från deras sköna läppar. — I stilla kvällar, då hon visste, att ingen kom, tog fröken Holm dem fram ur bordets gömma. Hon satt böjd över deras sköna uppenbarelser och drömde sig deras stolta och glansfulla liv. Hon njöt deras triumfer och ära. Så kunde hon sitta timme efter timme drömmande sig deras heta och lidelsefulla tillvaro, och hennes eget liv syntes likt en skugga, tomt och öde.

*

Fröken Holm hade slutat dricka kaffe. Hon gick bort till det öppna fönstret och såg ut. Det var så tyst på sommarmiddagen. Knappt ett blad rörde sig på träden. Bara en sparv hoppade fram och tillbaka framför fönstret. Han tittade upp till henne, van att få några smulor. Fröken Holm såg honom och tog ett stycke vetebröd från brickan. Hon knådade det sönder, strödde det på marken, och stod och såg på medan fågeln åt. Så kom hon att se, att skrivbordslådan inte var riktigt igenskjutet, och hon sköt den in, riktigt in — så långt den kunde komma och vred nyckeln om. Så satte hon koppen på brickan, bar brickan ut i köket och gick omkring därute en stund och ordnade med några småsaker. —

Då ljud det bortåt vägen två signaler från en bil. Fröken Holm hörde det och undrade, om den skulle komma genom byn. Det var inte så ofta på året sådana rikemans åkdon förirrade sig dit. Hon stod ännu och undrade över detta, då bilen med en skarp bromsning stannade utanför hennes fönster. Häpen och brådskande skyndade hon ut på trappan. Ut ur bilen steg i detsamma en ung man, som hälsande gick henne till mötes. Stigen som direkt ur hennes drömmars värld stod han där. Ung, hög, blond. Skön som en grekernas Apollo.

Om han fick be om litet vatten åt sitt sällskap? De hade åkt så långt, och det var så varmt. Fröken Holm såg bort till bilen, där en strålande vacker ung kvinna satt. Hon fick inte fram något till svar men vände sig om och gick efter det begärda. Hennes knän skälvde litet, och hon famlade på ett egendomligt sätt efter karaff och glas. Den unge mannen tog brickan ur hennes hand och gick bort till bilen. Den vackra unga damen drack, log förbindligt till tack, och fröken Holm fick brickan tillbaka. Den unge mannen satte sig upp igen, lyfte än en gång hatten från det sköna huvudet — och bilen var i ett nu borta, försvunnen lika hastigt som den kommit. Fröken Holm kom åter in på sitt rum. Fötterna nekade liksom att bära henne, och hon sjönk ned vid bordet på en stol. Hon såg för sig bara ett, ett enda: de båda människorna som nyss varit

Gatuscen från Petrograd. Människor ur medelklassen, av bolsjevikupphälle som försäljare av alla

där. Där utanför hennes dörr. För ett ögonblick sedan bara. — Det var som vore deras bild bränd in i hennes ögons näthinna: överallt i rummet, vart hon såg, trädde deras gestalter fram. Han bredvid henne, hon bredvid honom. Och han, ensam, som han stått där framför henne, härlig som en ung gud.

Vem var de? Var kom de ifrån? — Ett dunkelt minne for plötsligt som en stöt igenom henne. Var hade hon sett detta ansikte förr? Hon rusade upp, drog häftigt ut skrivbordslådan och började

Ur nyårsrevyerna i Stockholm. Futuristballet (Folkteatern). The six "Fekt"boys

mens banditer jagade från hus och hem, förtjänande sitt knappa
mjöjligen gångbara artiklar.

bläddra bland porträtterna. Jo, visst, där var han ju. Samma huvud, samma gestalt! Stellan Vikstrand, den berömda unge skådespelaren, som vid Dramatens sista premiär fått så mycket erkännande, stod det inunder. Hennes ansikte blev nästan vitt av sinnesrörelse. Stellan Vikstrand! Han här! Och vem var hon som han hade i sitt sällskap?

I en underligt upprörd stämning satte hon sig ned igen. Inga rediga tankar fann hon. Bara ett hav av oroligt böljande heta känslor fyllde henne och kom hennes gamla vissna kinder att glöda.

I timmar satt hon hopsjunken. Det böljande havet lade sig ej till ro. — Men kvällen kom, och den barmhärtiga skymningen föll över det lilla rummet.

Dagen efter spred sig ryktet med lavinens fart genom byn. Till det grevliga slottet i närheten hade det kommit ett sällskap skådespelare från huvudstaden. Ett filmskådespel skulle spelas in på slottet och i omgivningen.

Fröken Holm upplevde några underliga dagar. Hennes liv med alla de små bestämda vanorna, som rotat sig under årens lopp, vändes upp och ner. Stormen därutifrån tog ingen hänsyn till det. Biler komma och foro. De fyllde den lilla byn med sin feber och sitt nervösa liv. Deras gälla signaler ljödo genom tystnaden, och människorna sprungo till fönstren och ut på vägen för att se en skymt av dem — och vände så tillbaka till sitt dagliga arbete med en underlig sugning i själen. Det gick vilda rykten om livet på slottet. Fabulösa summor, använda till inköp av dräkter och dyrbara ting, surrade i luften. Scener av dramat spelades in runt omkring: vid slottet, i skogarna och vid kyrkan, och fröken Holm fick blixtrika små skymtar av denna värld, dit alla hennes heta drömmar vandrat. Den unge skådespelaren, hans älskade och flera andra hans kamrater såg hon omigen, och hon var bländad, fångad och tillintetgjord av konstens och skönhetsens makt och välde. Hon levde i feber. Hennes ögon fingo ungdomens glans tillbaka, och hon andades med högt bröst och alltför bultande pulsar.

Tills den korta veckan var slut.

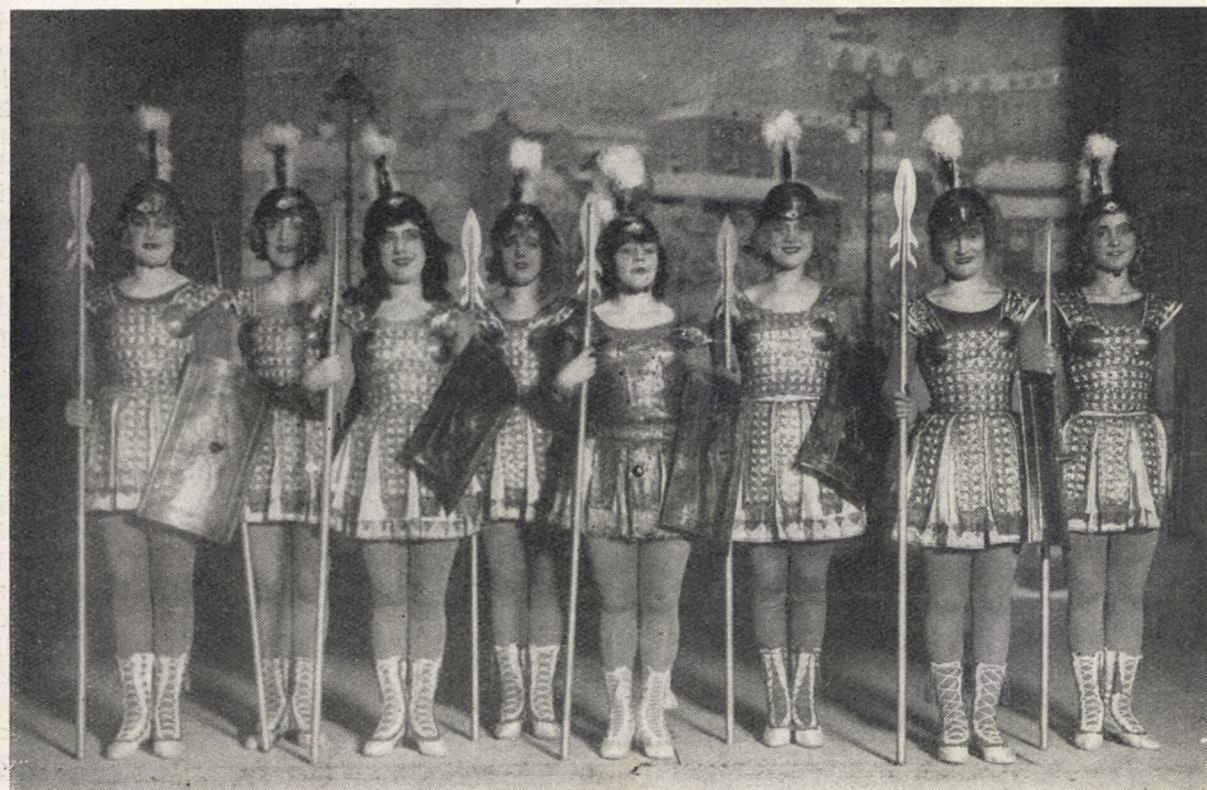
Dagen kom, då de åter skulle fara. Fröken Holm hade hört de sista bilsignalerna dö i fjärran. Mot kvällen gick hon upp till kyrkogården, åter en gammal kvinna, vissnad och böjd. Många kvällar förut hade hon suttit där. Då något kommit som upprört eller gjort ont. Däruppe hade ungdomens alla vilda stormar lagt sig, och däruppe hade hon, varje gång en förhoppning tänts och svunnit sänkt den ned i det tysta, djupa hav, där de alla sjunkit.

Solen gick ner, och hon stod en stund och sade farväl till det svinnande ljuset.

Hon hade en plats däruppe, där hon alltid brukade sitta: en liten bänk under en gammal ask. Därifrån såg man miltals över slätten och havet i fjärran. Dit gick hon också nu. Under den väldiga trädkronan var det gott att sitta. Där hade hon ofta talat och viskat med sitt hjärta: Var inte så bedrövat och oroligt. Om några år är allt förbi.

Det var så stilla i hennes själ. Flamman hade brunnit ner. Hon såg sig om på kyrkogården. Här skulle en gång hennes egen kropp upplösas och bli till jord. Kanske innan många somrar blommat. Hon var gott hemma här. Hon kände varje sten och varje grav. Många av dem som lågo därinunder hade hon sett och känt. Strävsamma liv som stilla förrunnit, nöjda med sin lott. På de flesta sterna stodo både stjärnan och korset vid samma sockens namn. Här hade de kommit till världen, gjort sitt stora dagsverke, och lagt sig ned att dö. — Något likt blygsel och skam kom över henne, där hon satt. De hade tyst burit och stilla tålt. Och enformigt som sanden i timglasen hade deras dagar runnit. Och ingen visste, hur många drömmar som dödats, hur många viljor som plånats ut.

Hon sänkte huvudet. Ja, hon hade varit för mycket upptagen av sitt. Och medan hon varit det, hade andra liv mognat och gått sina ödens fullbordan till mötes, lika svåra eller svårare än hennes.

(Södra teatern). Amazongrupp (Nya Alhambrateatern). Almberg & Preinitz foto.

Hur hade hon kunnat begära att vara en bland de utvaldas skara?

Hon såg utöver slätten. Miltals kunde hon se. Fält och dungar, fält och dungar, ända ut till havets blåa rand. Vad hon älskade denna bit av jorden, sedan många år hennes enda vän! Hon skulle nog gärna vilja se den sommarfager och rik ännu några år. Hennes ögon smekte det alltsammans. Dungarna. Gårdarna. Fältens böljande säd. Askens gröna krona och den blåa randen därute, som hon kanske ändå älskat mest. —

Skymningen föll, och hon satt där än. Den dagen var så svår att skiljas från. Alla som nu kommo skulle vara varandra lika: tunga och grå. Men det måste, måste bäras. "Var inte så bedrövat", viskade hon till hjärtat. "Om några år är allt förbi." — Hon såg åter på gravstenarna. I det fallande mörkret skymtade de ännu. Födelse, livsarbete och död på en och samma jordens fläck.

Hon log litet trött och reste sig.

Över slätten hade månen gått upp, och i den darrande ljusfloden gick hon ner från höjden. En liten grå kvinna på väg mot ålderdomen och döden.

Medan ridån är uppe.

DEN MATERIELLA VÄLFÄGNADEN BLIR vid juletid mångdubblad hos de storätande svenskarne; den gör deras sinnen dåsiga, och däri får man väl söka anledningen till att den föda, som då skall ge näring åt själarna, där sådana ännu finnas, måste bestå av idel lättsmälta ämnen.

Våra teatrar veta det mer än väl och anpassa repertoaren därefter. Lustspel, fars, revy behärska nu enväldigt scentiljorna.

Vasateatern invigde det nya året med "Rena rama sanningen", ett lustspel från yankeelandet av James H. Montgomery, som på ett roande sätt varierar det gamla temat om sanningssägaren, som genom att alltid säga sina tankar rent ut råkar in i ytterst vanskliga situationer.

Att han över huvud åtagit sig det otacksamma värvet beror på en vadhållning — och han vinner vadet, trots alla fällor hans vänner sätta ut för honom. Här är naturligtvis ej fråga om någon psykologisk utredning av sanningssägarens inflytande på livet, utan författaren har blott eftersträvat att åstadkomma en serie komiska situationer att roa de vadhållande amerikanarne med. Nu visar det sig att även de icke vadhållande stockholmarna förstå att uppskatta skämtet, som till på köpet är genomgående harmlöst. En enda liten udd finnes dock i slutet av tredje akten, då såväl vinnaren av vadet som de tappande lägga i dagen sin förtjusning över att prövotiden är förbi, så att den konventionella lögnen på nytt kan intaga högsätet.

Herr Riégo i sanningssägarens roll har ej nog fantasifull komik för uppgiften, men sköter sig bra ändå med gamla vanda speltrick. Ypperlig är fru *Tollie Zellman* i en parodisk scen, och hr *Baudes* växelvärlare verkar ganska tvättakta amerikanare; men han skulle göra stycket och publiken en tjänst, om han ville lägga om sin röst, så att det vore möjligt att uppfatta annat än enstaka ord av replikerna. Fru *Sahlin* är näpen som alltid i en flickroll och de övriga agerande skämma inte bort sina sekunderande partier, om man bortser från hr *Johannison*, vars framställning av biskopen står på gränsen till amatörspektakel.

Folkteaterns revy "Krasch" av Karl Ewert och Karl Gerhard består av mycket blandade ting och har icke så få döda punkter. Tredje akten, där den futuristiska konsten göres till föremål för författarbolagets sarkasmer, är den roligaste. Men varken 8-timmarsdagen, Ålandsfrågan eller pigtyranniet ha föranlett några kvickheter av betydelse. Spelet går emellertid i lämplig revyakt och dekorationserna äro bra.

Nya Alhamrateaterns revy har nog större bärkraft, trots den vämjeliga titeln. Är inte hela revygenren nog banaliserad ändå, utan att även själva namnet skall göras till ett språkligt oting?

Dock — har man övertunnit denna sin förgelse, kan man ha roligt nog såväl åt kupletter som vitzar och erkänna att även baletterna ha en viss andel i revyns framgång. I främsta rummet tillkommer dock segern fru *Baude* och hr *Nykvist*, som gå i elden med talang och gott humör.

ARIEL.

På Södra teatern mottogs den sedvanliga Norlanderrevyn av årets skörd på nyårsdagen av en festklädd och förtjust stampublik, vilken som vanligt levde med så intensivt i varenda vitz och lyckad kuplettrefräng, som hade det gällt glada profetior för det nya året. Den nya revyn, "Cirkus Jönsson", är icke bekajad med någon större esprit eller några så särdeles originella uppslag, men som Stockholmsrevy (av det slaget, som sedan i lämplig eller olämplig omstuvning skall leva länge i landsorten!) har den otvivelaktigt sina förtjänster: något alldeles speciellt stockholmskt över kupletter och personager. Här var det framför allt två bergsprängare, som, allt under det de representerade hemmabränning, olovliga kafferaster och allahanda andra tidens och åttatimmarsdagens tecken, hade fått något av verkligt levande typer hos sig. De spelades också på ett roande sätt av hr Helge Karlsson och Eugén Nilsson. Också teaterns övriga goda revykrakter voro i elden: Stina Berg, som en präktigt tecknad (eller bör man kanske hellre med tanke på dimensionerna säga — skulpterad??) bakelsemänglerska, Edit Wallén som piga, Olga Korolenko som cirkusryttarinna m. fl.

E. TH.

Löfftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts. fr. n:r 52).

HUSTRUN SATT SOM FÖRUT UTAN ATT knappast gilla se åt honom. Norenienus märkte det, men lycktes svälja förtretet. Det var tydligt att båda makarna ville undvika ordskifte. Och Sara Alelia erinrade sig att hon hört, att huru oresonlig och besynnerlig Norenienus än var, så var han icke svår och ond-sint i hemmet.

Nu gick han åter nervöst omkring. Hon kände att han alljämt pinades av, att han inte kunde undfagna henne. Så kom han fram emot dem:

"Eva Margareta, tag fram och visa den främmande den gåfva far i somras hade med sig åt dig från södra orterna."

Den lilla lydte innan det ännu var sagt till slut.

Hon kom tillbaka med ett grått papper i handen, som hon med mycket allvar vecklade upp. Det innehöll ett pärlband av något mer än ärtstora turkosblå glaspärlor, några skilling värt. Men Norenienus ögon lyste. Det syntes, att för honom lyfte pärlbandet över den grå slämningen.

"Visa den främmande din gåva, visa, att du vet att fästa det om halsen.

Och den lilla satte på sig pärlbandet; hon hade en gammal grå ullschal knuten över axlarna och kring midjan, en allt för lång svårt nött vadmalskjol och stora skinnsockor, som sannolikt varit köpta för modern. Men

DUN TÄCKEN

Dubbelt hållbara mot
vaddtäcken.

Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

Täckfabrik och Fjäderrenseri

VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

En djurskulptör.

DET SKALL, TYCKER MAN, BÅDE KÄRV-
het och ömhet till för att en konstnär skall bli
en djurframställare av rang. Begge egenskaper-
na tyckas prägla uppfattningen hos den unge djur-
skulptören Arvid Knöppel, som nyligen utställde
i "Cirkelns" lokaler i Stockholm. Han får fram
både djurets karaktär och dess humor — en
humor n. b., som de för vår blick synas yppa i
sitt förhållande till omgivningen, dessa lekande unga
björnar, hopkrupna små apor o. s. v.

Knöppel arbetar gärna med stora ytor, som lyck-
ligt framhäva kompositionens klarhet, utan att för-
lora sig i detaljer. Den här avbildade "Tjuren"
är det kanske vackraste exemplet på vad han med
originalitet i uppfattningen och säker skulptural
känsla i framställningen lyckats åstadkomma.

GAHNS SPLENDID

GER
GLÄNSANDE
RESULTAT

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Planomagasin
Skeppsbergsgatan 38, Stockholm.

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obe-
kant vad Sveriges bästa
och pålitligaste hjälpmedel
vid småbak heter? Det
heter Gooda-Jästmjöl.
Burkar à 25 40 och 75 öre
köpas och »Några beprö-
vade recept» fås gratis över-
allt.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & C:o, Göteborg

där hon stod med pärlbandet, tycktes hon
vara i full ståt.

Norenus' ögon lyste.

"Vad är Eva Margareta nu?"

Han stod framför henne.

Den skära blodvägen färgade den lillas
kinder.

"En prinsessa."

"Var har prinsessan rike och land?"

"Ostan om sol och västan för måne."

"Vad heter slottet?"

"Lyckones Borg."

"Vad står på bordet?"

"Gult smör, lammstek och ostkaka."

"Vad ligger i bädden?"

"Stora putor, vitaste lin och silketäcke."

"Har prinsessan en häst?"

"Guldhov heter min häst?"

"Har hästen mundering?"

"Av silver och guld och rosegarn."

"Har prinsessan karef?"

Så skinande blank som solen."

"Och vem har givit prinsessan rike och
land och slottet, och bordet och sängen, och
hunden och hästen, och karef och munde-
ring?"

"Det har prinsen gjort?"

"Och vem är Prinsen?"

"Far-kär, far-kär", och med detta sprang
den lilla fram och fattade fadrens händer
och så dansade de runt runt. Den gamla
prästroke fladdrade omkring Norenus
och de stora skinnssockorna voro oviga för
den lilla i dansen.

Det var tydligt att detta var ett upplåg,
som ofta övats och som alljämt beredde
dem båda samma glädje.

Den lillas kinder hade fått färg och ögo-
nen strålade, men djupast i blicken låg allt-
jämt det brådmogna svärmoder, som skar
Sara Alelia in i själen.

NYA OCH BÄTTRE TRYCKKNAPPAR
FRÅN NORDAMERIKAS FÖRENADE STATER

TWINITY härstammar från Nordamerika. Den kommer att
vinna Eder ynnest därför att TWINITY betjänar Eder bättre än
någon annan.

TWINITY har en evinnerlig fjäder som håller fast till Eder
finger öppnar densamma. TWINITY förändrar aldrig sin originala
glans; alltid ny och glänsande som en ny slant. Är garanterad att
inte förlora glansen. Är så flat att inte strykjärn eller vridmaskin
kan krossa en TWINITY. Kanterna äro mästarekapligt prässade
vilket förhindrar träderna eller tyget från att skäras.

TWINITY tryckknappar levereras på anslående färglagda
kartor. Där är sex storlekar—i svart och vitt—en passande storlek
att användas för alla tyger.

Försök TWINITY tryckknappar—Om Eder handlare händels-
evis inte har dem på lager så skicka hans namn på samma gång
som Ni inneslutar en dollar, endera i Postanvisning eller Bank-
växel, och vi skola sända Eder, postarvode betalt, fyra kartor (144
tryckknappar) i svart och vitt.

FEDERAL SNAP FASTENER CORPORATION

25-29 West 31st Street Dept. SI

New York
All codes

No 1
av alla tvättmedel är
Tvättpulvret
RENNEN

SCHÉEL'S
FABRIKER, AKTIEBOLAG
GÖTEBORG

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE

☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överanstäng-
ning och sömnlöshet ☉

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

FÖR VINTER-SPORT

EKIPERA SIG

HERRAR, DAMER o. BARN

FÖRDELAKTIGAST HOS

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B
74-78 DROTNINGGATAN 74-78

FÖRSTA KLASS: HERR o. DAMSKRÄDDERI

VINÄGRONS ÄTTIKSPRIT

ÄR VID MAT-
LAGNING OCH
INLÄGGNING
DEN FÖRNÄMSTA
UTSÖKT GOD
SMÅK OCH AROM

A.-B. VINÄGRONS FÖRENADE FABRIKER
STOCKHOLM - GÖTEBORG - MALMÖ

Vill Ni bevara

Er röst klar använd dag-
ligen

SALAM-tabletten

Förordad av Prof. C. B. Mesterton.
Säljes överallt i askar à 50 öre.

Sankt Eriks Sköntvättvål "PERFECT"

(= Nielsens danska tvål)

till ylle, siden, chiffon, spetsar, mattor, flerfärgade tyger etc.
finnes nu åter i handeln, till alla gamla kunders stora glädje.
Förvånansvärda resultat. Bruksanvisningar medfölja.

Sankt Eriks Tekniska Fabrik.

Kontor och butik: Humlegårdsgatan 14 & 16, Stockholm.
Försäljes i Kemikalie- & Tvåläffärer.

Det överenskomms, att familjen skulle komma och besöka Sara Alelia snart framöver medan slädföret ännu varade. Sara Alelia skulle sända hästen efter dem. Hon skulle ha bett dem komma redan samma vecka om hon ej just nu försållt allt vad hon hade av smör och ost och således infet hade att undfagna dem med. Den lillas ögon lyste som stjärnor, men modern saft lyst, utan inresse, och kom sig knappast för med ett tack för inbjudningen.

XVII.

Sara Alelia hade kvarter hos en garvare på handelsplatsen.

Gång på gång vaknade hon på natten och hade flickan, Eva Margareta, i tankarna. Hon hade hört av sitt värdfolk, att sannolikt levde familjen nära i svält, då Norenus icke var av överheten tillförordnad vicarius, utan stod i skuld till ordinarie scholemästaren och av den grunden någon tid skulle sköta hans syssla. Med sitt oersonliga och obändiga lynne stötte han sig också med alla som möjligen skulle ha varit sinnade att hjälpa dem och hade någon för hustruns och barnets skull övervunnit sin motvilja och tillsänt dem något att äta, hade Norenus lagt så mycken stolthet och triskhet i dagen, att de en annan gång icke gjort om det.

Allt detta kunde Sara Alelia alltför väl tänka sig. Men att det oskyldiga barnet skulle lida för faderns besynnerligheter och oersonlighet var henne en olidlig pina att tänka på. Hon hade fäst sig vid den lilla med hela sitt hjärtas moderliga ömhet, och kände hon, att hon hemma icke skulle ha en lugn stund utan alltid förföljas av de barnaögonen. Det blev henne till en nödvändighet att få flickan med sig, då hon skulle veta att åtminstone mat icke fattades henne. "Men tänkte jag så på dess fader och särdeles dess moder att detta barn väl var deras enda huggnad och visste jag så icke huru jag hade att förhålla mig. Men bad jag troninnerligt der jag låg, min gode Jesus, att han ville skilja mig väl af från detta bryderiet. Hvarpå jag somnade och sof allt till morgonen."

Filemon skulle jordfästas före gudstjänsten. Redan klockan nio begav sig Sara Alelia åstad. Det hade alltid varit henne till uppbyggelse, att hava en stund för sig själv i ensamhet i sin faders gamla kyrka.

Hon gick vägen fram i tankar på Filemon, som nu skulle vigas till griftero. Ingen mer än hon skulle stå vid graven, han var utsocknesbo och här kände honom ingen. Han hade för övrigt hela sitt liv varit ensam, ja, stått så ensam som en människa gärna kan stå. Han var "lösunge" och hade aldrig vetat av vare sig far eller mor. Under sin barndom hade han vanvårdats hos ett nybyggarefolk, som hade honom för 8 Rdr om året, som socknen betalade. Han hade mest hållits instängd i en kätte i ladugården, då han var sju år kunde han ännu inte tala begripligt. Så snart han fått minsta mått av kroppskrafter anlätades dessa till det yttersta. Han hade tjänat, som dräng och slit på flera olika ställen, innan han kom till henne i prästgården. Han var då tjuguet år, sjuklig, kutryggig som en gammal man, med ett gråblekt ansikte med ett par ljusa ögon, där uttrycket endast växlade mellan tomhet och förskrämdhet. Det hade varit Sara Alelias

Flyglar, Pianos, Orglar från landets
förfärdiga fabriker. Försäljnings-
magasin: Stockholm: Drottningg.
26, Göteborg: Arkaden, Malmö:
Österg. 28, Norrköping: Drott-
ningg. 16, Gävle: N:o Kungsg. 25.

BOLINDER'S

Olika storlekar för
hushåll, restauranter, slak-
tare, charkuterier m. m.

Priskurant på begäran från

Bolinders
Stockholm

EUCALYPTUS

Weydes Tekn. Fabriks A/B., Norrköping.

Dragning i lotterier

avvaktas alltid med stor spänning av lottköparna. Många se sig emellertid bedragna i hoppet om vinst. En säker vinst gör man däremot om man rekviderar katalog och gör sina inköp av manufaktur, korta varor, husgeråd m. m. från firman Ahlén & Holm i Stockholm, som alltid gjort sig känd för goda varor och billiga priser.

En plats-annons utill
Vermlands-Tidningen
läses i över **10,000**
Vermlandshem.

Länets enda dagliga tidning.
Huvudkontor: Karlstad.

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.
Pris: i tuber kr. 1:25; i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart & alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum, Osterbrogade 4, Köpenhamn O.

VOLTA

elektriska
strykgärn
böra fuzzas i varje hem

**ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET
VOLTA**
ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGER JARSG. 21

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Apfll-
bitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill,
Skinn- och benfri ostronanjovis.
Levereras i beckkärl.
**A.-B. Sveriges Förenade
Konserverfabriker**
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält föredrages det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess ange-
näma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**
Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

SINGER
DEN MODERNA
SYMASKINEN

FREJAMI PASTILLERNA

fylla såväl hygienens som
den goda smakens krav.
Välgörande vid fall av hosta,
heshet och liknande åkom-
mor.

REN SOCKERPRODUKT

SÄLJAS
ÖVER-
ALLT

glädje att kunna ge honom litet vänlighet. Det hade varit omöjligt att förstå, hur detta verkade på honom, om det på det hela taget verkade något alls. Till det yttre förblev han sig lika, tyst, sluten, liksom okänslig, slitande och släpande från morgon till kväll. Men vid den stora förändringen i hennes liv hade Sara Alelia funnit att han hade en tillgivenhet för henne så stor att han kunde gå i döden för henne. Då hon nu fänkle på de fem sista åren, de fyra uppe på Rombäcksvallen och det sista på prästgården, innan hon kom dit upp, tyckte hon, att hon aldrig skulle ha kommit igenom dem, om ej Filemon varit. Visst var, att hon utan honom aldrig stått där hon nu stod. Det var som hans förmåga vuxit med hennes bekymmer. Då det gällde att stå på hennes rätt visade han prov på både moraliskt mod och självtillit. Men allt på sitt ordkarga, inbundna sätt. Och som han slitit uppe på Rombäcksvallen — Sara Alelia kände strupen snöras samman, då hon fänkle på det. Ja, ja, som han sle! Hon tyckte, att hon aldrig skulle se ut över Rombäcksvallen utan att också se Filemons kutrygg med den långa seniga halsen och det stripiga linhåret böjd över spaden och jordkokorna. Vad han dessa fyra år uträttat var det otroliga. Och aldrig var det fråga om lön, hade hon inte tvingat honom att ta emot åtminstone kläder, hade han väl gått naken. Om vintrarna var han outtröttlig med giller och snaror i skogarna, även var han en god fågelskytt. Det var många foror fågel och vill Sara Alelia dessa år kört ned till kyrklynn och försålt till sörlandsfarare, och detta hade varit hennes väsentligaste inkomst i kontanter.

Om Sara Alelia ej ägt sin orubbliga förtröstan att vara i Herrans hand, skulle Filemons död ha bragt henne till förtvivlan. Nu sörjde hon honom innerligt, sörjde honom som sin bästa vän och välgörare. Där hon nu gick framåt vägen grät hon tyst bittra tårar: "du skall ha tack för allt, Filemon".

Hon hade ett stycke kvar fram till kyrkan, då hon mötte Norenus. Han vände och slog följe med henne och började tala om kyrkoherden, den han sade vara "en farlig man, rödhårig och med grufveliga ögon". Sara Alelia förstod att han redan medhunnit, att komma i delo med denne.

Då hon nu såg Norenus i fulla dagsljuset, såg hon tydligare än under gårdagen, att hans ansikte bar spår av rena svälten, "och i mitt hjertas ömhet för barnet, sade jag kanske något burdus, att ville jag hjertans gerna taga flickan, Eva Margareta, med mig, förberandes att hon bleve ett nöjsamt sällskap åt Erik Anton, den der eljest mestadels endast hade ensamheten till leksyster. Stack Norenus ögon från första ordet, jag sade härom, hvassa och fulla af misstänka emot mig, och sedan han tegat en moment utfor han emot mig i högst smädeliga uttalanden, tillsägandes mig bland allt annat att draga till helvetit med mitt skamfödda yngel och alls icke vidare trakassera honom och hans hus. Och var mitt courage icke större än att jag halft sprang ifrån honom med bloden hårdt åt hjertat af ren förskräckelse öfver slikt sinnelag. Men följde Norenus mig efter fäkt i hämlarna, alltjämt skamlig i munnen, smädande mig med vanvördigt tal. Och stillade han sig icke vid kyrkan utan följde mig efter in i vapenhuset, men sade jag honom der, att anstode det väl en prest mindre än någon annan att bryta kyrkofriden, då han sade mig, att skulle jag icke hafva den vantron, att det nyttade något för mig att gå i kyrkan, då jag i allt fall för mina framflutna grufveliga synder måste komma till helvetit.

(Forts.)

Florndol-Pälen

är damernas
favorittväl.

UNNSTADT 1918

PARFYMERI FLORA, GEFLE.

TÄNDSTICKSBOLAGET

AV
RÖKARE
ÄRO TÄNDSTICKOR I
VÄSTFICKS-
FORMAT.

SÄRSKILT OMTYCKTA.
SÄLJAS I CIGARR- och
SPECERIAFFÄRER och
ENGROS AV:

*Seeska Tändsticksbolagets
Försäljningsaktiebolag
Stockholm*

Barnängens CAPILLO

ÄR VÄLGÖRANDE VID MAS-
SAGE AV HÄRBOTTNEN

56

Cloettas GULD-CACAO och CHOKLAD

Förnämsta
svenska fabrikat
Säljas överallt

NYHET.

Melange

smörblandning

rekommenderas alla hushåll, hotell, caféer och pensionat. Till salu hos de flesta handlande.

Tillverkare:

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK, STHLM

SVAR

N:r 233. Om edert hembiträde ej trivs, är det troligen annat fel än hemmets, då hon har det så bra och en god och förständig husmor tillika. — Jag vet väl, att tiden är ond och allt så olika mot förr. Men jag vet också, att ju mer man krusar, ju sämre blir det. — Ledigheten, ja det blir en annan fråga. Mitt hembiträde har ledigt var dag ett par timmar på e. m. samt i regel var lördag och söndag efter kl. 5 eller efter diskningen och hela aftonen så länge hon behagar, men så är hon ock en pålitlig person. Men undantag gives från regeln, ex. då vi har någon bjudning, då vanligen extra hjälp tillkallas. Vi äro blott två personer, men har man en stor våning, så kräves nog arbete, varför jag alltid bäddar själv och hjälper till med städningen. Men köket vilja de nog sköta själva och tycka bäst därom. Till trevningen bidrager ofta, om de ha många vänner eller släktingar i närheten att umgås med. — Kära fru Sigrid var ej orolig; i edert hem bör en flicka kunna trivas.

V. A.

(Forts. i B-numret.)

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Beata J. Ni utvecklar Er bra i riktning mot pekoralet, men det fattas Er ännu det heliga vansinnet.

Sign. O. Duger inte.

E. K. Som försöksdikt ej alls oäven. Dock nödgas vi avböja. Det råder obegränsad arbetstid inom versindustrien, vilket har till följd en tyngande överproduktion.

Tre rimmare. Tack för julkhälsningen. Korgen tackar också för vänlig hägkomst.

Brännkyrkabo. Sedan upprepade försök gjorts att träffa vederbörande måste vi avstå från porträtt och exteriör, enär tiden ej tillät vidare uppskov. Att det ej berott av förbiseende, kan Ni finna av texten.

EXP. BREVLÅDA.

"Birgit Skogsbo". Annonsen kostar kr. 3:50. Likvid i postanv.

Utbilda Eder

till Korrespondent å Svenska, Engelska, Franska och Tyska språken

vid

BAR-LOCK-INSTITUTET

38 HAMNGATAN 38

Begär redogörelse!

VICTORIA KAFFE

Bästa Kaffe tillsats

1 rullar å 25 och 50 öre.
PEHR FRICKS FABRIKER, MALMÖ.

PIANINON Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 dec. 1919.

Tillgångar:

Kassabehållning	11,864,298:63
Obligationer	11,987,231:85
Fastigh. o. inventarier	7,332,465:08
Reverser mot säkerhet	145,139,359:52
Växlar	103,339,117:61
Kreditiv- och löpande räkningar	81,570,879:39
Hos inhemska banker	2,249,215:23
» utländska »	21,647,691:86
Å andra räkningar	23,322,361:67

Skulder:

Aktiekapital	40,000,000:—
Reservfond	20,000,000:—
Dispositionsfond	2,000,000:—
Pensionsfond	500,000:—
Depositions- o. kapitalräkningar	143,012,477:58
Sparkasseräkning	75,898,933:79
Giro- o. löpande räkn.	67,294,819:01
Postremissväxelräkning	10,779,472:36
Till inhemska banker	10,650,000:—
» utländska »	3,983,758:04
Av utl. banker insatta	8,945,542:58
Å andra räkningar	25,417,616:98

Kr. 408,482,620:34

Kr. 408,482,620:34

av förnämsta fabrikat
å lager från
flera kungl.
hovleve-
rantörfir-
mor. Mo-
dernastilar,
olika trä-
slag. Goda
avbetaln-
villkor. Ra-
battvid kon-
tant köp.
Tillskriv oss genast om Ni är spekulant,
A.-B. Fogelqvists Musikhandel,
Tél. 691. Norrköping. Tel. 691

Karl Nygrens Sånginstitut

Allm. Tel. Öst. 32 93.

Varje månad nya kurser. Särskilda tonbildningsklasser för nybörjare. Sommarkurser å Kloster vid Alvesta i Småland.

För den nyfödde

Komplett utstyrelse, särd. praktiska plagg i stor modell, välsytt av bästa tyger. Pr provkartong extra elegant 15 och 20 kr. Fina mössor 3:—, bärmantlar 7:—.
Fru CASPARSSON, Örebro.

Tvättäkta Heliosfärger

för målning på siden och alla ljusa tyger, erhållas från
Svenska Heliosdepöten
Maria Stenmark, Köping.

Annonsera i Idun!

"Mikade!"

Använd till korrespondensen
"PAKO" BREVASKAR
innehållande papper och kuvert i smakfull utstyrelse och alla prislägen. Ingenting förtäres, pappret ligger färdigt, snyggt och fint i sin ask. Praktiskt och ekonomiskt. Säljas hos alla Bok- o. Pappershandlare. Fabrikantens AB. Papperskompaniet, Sthlm.

AB. Papperskompaniet, Sthlm.

Tellerins MARGARIN

ÄR DINGET
OCH VÄL
SMAKANDE

La Mascotte Hud-Crème

Det bästa för ansikte o. händer.

Vill Ni bliva vacker?

Den berömda VYV-Tvålen, som kommer kunden att stråla av hälsa och skönhet, innehåller dyrbara och undergörande essenser och förlänar ansikte, hals, armar och händer en utsökt skönhet. På förvånande kort tid borttager den finnar, fräcknar och rodnad på näsan, liksom röda och skrovliga händer. Sträv och sprucken hud försvinner och genom ständigt bruk av densamma kan bildandet av rynkor förebyggas.

VYV-Tvålen säljes i varje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons
Kem. Tekn. Fabrik
YSTAD.

Västerås Dagblad

spridd över hela
Västerås stad

Trubaduren sjunger med livlig gest: **Pix** är bra och **Pix** är bäst!

Hemligheten

med Sunlight Tvål
är dess kemiska renhet.

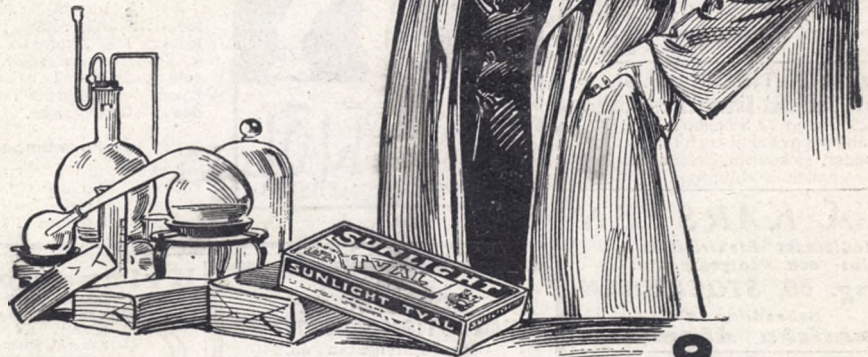
Målmedvetna forskningar och vetenskapliga metoder ha givit till resultat Sunlight Tvål. Dess överlägsenhet beror uteslutande på renheten och oskadligheten av de ämnen, varav den består.

Den största omsorg iakttagas vid tillverkningen och är varje stycke Sunlight Tvål garanterat med

20,000 KR.

Denna summa utbetalas till den som kan bevisa, att något enda stycke Sunlight Tvål innehåller någon förfalskad beståndsdel eller skadliga kemikalier.

Lägg bort besvärliga tvättmetoder. Använd Sunlight Tvål. Den är ekonomisk, sparar arbete, tid och kläder.

SUNLIGHT TVÅL

Johanna Brunssons Praktiska Konstvävnadsskola

Kungsgatan 70, 2 tr., STOCKHOLM.

Allm. tel. 437.

Riks tel. Norr 363.

Vårterminen börjar d. 15 jan. med Konst- och Enklare vävning och d. 16 febr. med Vävteori. — Prospekt.

Dr E. Dujardins
Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.
Amagertory 31; tisd. o. fred. 4.30—6. Byen 51. Privat Telf. Godth. 471 y.

Undervisning meddelas av från fackskolan utexam. skolkökslärarinna i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp av matvaror, enkel hushållsbokföring och födoämneslära samt rengöring, tvätt och strykning, vården av linne och sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd- och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten ävensom Samaritkurs. — — — Som

HEMHUSHÅLLSSKOLAN
FRU EMMA KJELLSTRÖM,
Storgatan 38, STOCKHOLM.

ALLM. TEL. 24208.

skolan avser att ej blott meddela eleverna praktisk och grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan även samtidigt kunna bereda de unga flickorna den till syn och trevnad, som endast ett hem kan giva, *bo alla elever inom skolan* och endast ett begränsat antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Pettersson m. fru. Vårterminen börjar den 1 februari 1920. Förfrågningar besvaras omgående av skolans föreståndarinna

Kvinnan i affärslivet

— Huru stor är hennes framtid?

Erfarenheten visar att de skickligaste och bäst avlönade hava först genomgått en grundlig undervisning vid

REMINGTON
INSTITUTET

Anmäl Eder genast till kurserna i
Maskinskrivning och Stenografi
(Melins) den 12—14 Januari.

REMINGTON SKRIVMASKINER